

DOKUMENTY

Pápežská rada pre kultúru

KULTÚRA A VIERA

N. 1/2016

Toto vydanie revue *CULTURE E FEDE*, ktoré vydáva Pápežská rada pre kultúru (PRpK), je tematicky venované literatúre týkajúcej sa milosrdenstva. Ako v úvodníku uvádza Richard Rouse, práve literatúra má v sebe silu otvárať náš zrak pre ľudskosť. Téma sa venuje štyri hlavné články, ktoré tiež súvisia s výročiami spisovateľov a ich diel. V roku 2016 uplynulo 500 rokov od vydania diela *Utópia* Thomasa Mora; 400 rokov od úmrtia Williama Shakespeara; 100 rokov od narodenia – málo známeho – francúzskeho básnika Pierra Emmanuela; napokon štvrtý článok prináša prehľad zobrazovania milosrdenstva v súčasnej románovej literatúre.

Románopisci, poeti, autori divadelných hier a majstri slova predkladajú určité opisy a interpretácie dejín, ktoré nám otvárajú oči a umožňujú zmeniť náš pohľad.

Vždy, keď sa – v duchu Svätého roku milosrdenstva – priblížime alebo vraciame k literárnym dielam, sme konfrontovaní s neraz utopickou predstavivosťou, ktorá stimuluje naše ideály a vízie, naše domnienky a porozumenie, naše vzťahy s ľuďmi okolo, naše priority, našu mentalitu, našu kultúru. Ako to povedal bard z Avonu, „sme z tej istej hmoty ako sny“.

Štyri hlavné články tohto vydania nás vedú až za hranice ľudskej spravodlivosti – ako je opísaná v Shakespearovej hre *Oko za oko* (*Measure for Measure*) – k pravému zdroju milosrdenstva a ponúkajú nám, aby sme nahliadli to, božské. Rozvinutie francúzskeho katolíckeho hnutia, ako reakcia na agóniu 20. storočia, hovorí nielen o tejto priepasti, ale aj o transcendentne a o potrebe uchovať si nádej. A napokon, súčasná literatúra, ktorá občerstvuje naše oči i náš život, môže i naďalej pokračovať v odhaľovaní našich koreňov a ľudskej povahy, zobrazujúc nové kontexty a jazyky milosrdenstva.

Vydanie je spestrené obrazmi talianskeho maliara neskorého gotiky anconskej školy, Olivuccia

di Ciccarella (15. stor.), ktoré zobrazujú skutky telesného milosrdenstva.

Autor prvého článku Antonio Casu, riaditeľ Knihnice Poslaneckej snemovne Talianska, sa vo svojom článku zamýšľa nad slávnym dielom Thomasa Mora *Utópia*, ktoré sa stalo základným dielom moderného myslenia a mimoriadne ovplyvnilo dejiny myslenia v nasledujúcich storočiach. Ako uvádza, mnohí autori interpretovali toto dielo rôznym spôsobom: ako víziu slobody a sociálnej spravodlivosti, alebo naopak, ako predzvesť moderného totalitarizmu. Názov diela sa stal aj pomenovaním pre nový žáner literatúry s označením utopistická.

V ďalšom článku sa britský profesor talianskej a anglickej renesančnej literatúry Robin Kirpatrick z University of Cambridge zamýšľa nad tým, ako Shakespeare zobrazil milosrdenstvo vo svojich dielach, predovšetkým v hre *Oko za oko* (*Measure for Measure*), kde sa slovo milosrdenstvo objavuje asi pätnásťkrát. Svoj článok uvádza citátom z diela *Kupec benátsky*: „Milosrdenstvo nie je povinnosťou. Zostupuje z neba ako dažďová vlaha na zem.“ (1 iv 179 - 81). V ďalšom článku, ktorý je z pera kardinála Gianfranca Ravasiho, predsedu dikastéria, sa píše o francúzskom básnikovi Pierrovi Emmanuelovi (1916 - 1984). Tento poeta, vlastným menom Noel Mathieu, ktorý je málo známy, sa vo svojej tvorbe inšpiroval kresťanstvom.

Napokon štvrtý článok, ktorého autorom je americký spisovateľ a literárny kritik Paul Elie z Georgetown University, je venovaný zobrazovaniu milosrdenstva v súčasnej románovej tvorbe. Autor pritom vychádza z konštatovania, že spisovatelia neopisujú milosrdenstvo nejakými traktátmi, ale takým spôsobom, že umožnia čitateľovi prežiť ho ako dotyk, pohladenie, či skutok ľudských rúk. Podľa autora nemožno hovoriť o nejakom druhu literatúry milosrdenstva, či o nejakej estetike milosrdenstva; skôr ide o to, že spôsoby milosrdenstva, ako sú zobrazené

v niektorých najnovších románoch, nám môžu pomôcť lepšie pochopiť milosrdenstvo a situáciu človeka.

Druhá časť aktuálneho vydania je venovaná činnosti dikastéria. Čitateľ sa tu dozvie, že 19. decembra 2015 pápež František vymenoval Mons. Paula Tigheho za titulárneho biskupa drivastrmského a sekretára-asistenta Pápežskej rady pre kultúru. Mons. Tighe sa narodil r. 1958 v Írsku. Za kňaza bol vysvätený r. 1983. Neskôr vyučoval morálnu teológiu a venoval sa médiám. Naposledy pôsobil ako sekretár Pápežskej rady pre spoločenské komunikačné prostriedky. Biskupské svätenie prijal z rúk štátneho sekretára, kardinála Pietra Parolina 27. februára 2016 v Bazilike svätého Petra vo Vatikáne. Ďalší článok informuje o tom, že Tridentická diecéza (Trento) otvorila 9. decembra 2015 nové diecézne centrum kultúry pod názvom „Vigilianum“, ktoré sa zrodilo zo spojenia troch diecéznych knižníc, ktoré uchovávajú rukopisy a epochálne diela, celkovo viac ako 200 000 exemplárov. Revue *CULTURE E FEDE* prináša aj informáciu o tom, že suma vyzbieraná v pavilóne Svätej stolice na Expo Milano 2015 bola na základe želania Svätého Otca určená na projekt „Vytváranie pracovných príležitostí pre presídlených

Iračanov v Jordánsku“. Projekt realizuje Katolícka charita v Jordánsku v Centre Panny Márie Pokoja v Ammáne. Sumu v celkovej výške 150 tisíc dolárov venovali návštevníci pavilónu Svätej Stolice na Expo Milano 2015.

Ďalší článok pod názvom *Zachránené fresky* je venovaný výsledkom reštaurovania rímskych katakomb sv. Marcelína a Petra *ad duas lauros* (Rím, Via Casilina č. 641), ktoré financovala azerbajdžanská nadácia Heydar Aliyev Foundation (HAF).

Niekoľko článkov informuje aj o ďalších podujatiach projektu *Cortile dei Gentili* (Nádvorie hľadajúcich). Prvé z nich v rámci *Nádvoria študentov* sa konalo v Ríme na tému „Šťastie, blahobyt a spoločné dobro“ a hlavným organizátorom bol región Lazio. Ďalšie podujatie z tejto série sa konalo v Katánii, a to v spolupráci s miestnou univerzitou na tému „O svetle“ (18. - 19. marca 2016). Napokon to bolo podujatie v brazílskom Rio de Janeiro (6.-8. apríla 2016) na tému: „Etika a transcendencia. Odkiaľ vychádza tvoja etika?“.

V závere vydania je publikovaný zoznam nových kníh súvisiacich s kultúrou a vierou a je tiež publikovaná recenzia knihy: *The Oxford Handbook of Atheism*, eds. Stephen Bullivant, Michael Ruse, ktoré vydalo Oxford University Press r. 2013. -sg-

Pápežské misijné diela

La Pontificia Cooperazione Missionaria e la Solidarietà tra le Chiese

Výročná správa 2014/2015

Pápežské misijné diela (PMD) na svojom ostatnom plenárnom zasadnutí v Ríme (29. mája – 4. júna 2016) schválili *Výročnú správu 2014/2015*, ktorá obsahuje finančný súhrn vyzbieraných príspevkov určených pre misijné účely v roku 2014 a ich prerozdelenie v roku 2015. *Pápežské misijné diela* zahŕňujú: Dielo šírenia viery (*Opera per la Propagazione della fede*), Dielo sv. Petra Apoštola (*Opera di San Pietro Apostolo*) a Misijné dielo detí (*Opera dell'Infanzia Missionaria*). Práca PMD v úzkej spolupráci s Kongregáciou pre evanjelizáciu národov by nebola možná bez intenzívnej práce národných riaditeľov Pápežských misijných diel a ich spolupracovníkov v jednotlivých krajinách.

V roku 2016 si PMD pripomenuli aj sté výročie založenia *Misionárskej únie duchovenstva (Unione Missionaria del Clero)*, ktorú založil taliansky kňaz, veľký širitel' misií, blahoslavený Paolo Manna. Toto výročie, ako uvádza v úvodníku biskup Protase Rugambwa, riaditeľ PMD, je príležitosťou k znovuoobnoveniu misionárskeho zápalu v Cirkvi. Ako ďalej

dodáva, existencia Pápežských misijných diel je odôvodnená len vtedy, ak si uchovávajú vlastnú špecifickosť, a tá spočíva v tom, že animujú, formujú a spolupracujú s miestnymi cirkvami v prospech *missio ad gentes*. Biskup Rugambwa tiež pripomína, že PMD nie sú charitatívnou agentúrou, ktorá zbiera prostriedky pre chudobné krajiny. To, čo charakterizuje službu PMD, je evanjelizácia a jej univerzálny charakter. Úlohou PMD je pomáhať cirkvám starobylej tradície zameriavať ich činnosť na *missio ad gentes* s tým, aby sa prvá evanjelizácia stala paradigmatom všeobecnej Cirkvi.

PMD dostávajú príspevky z celého sveta a následne ich prerozdeľujú na misijné účely, predovšetkým do krajín Afriky, Latinskej Ameriky, Ázie a Oceánie, ale aj do niektorých krajín Európy, ako napr. Albánsko, či Ukrajina. V správe sa uvádza, že Katolícka cirkev na Slovensku venovala za rok 2014 pre *Dielo šírenia viery* 537.561,28 USD pre *Dielo sv. Petra Apoštola* 77.689,21 USD a pre *Misijné dielo detí* 79.265,12 USD. -sg-

Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov

INFORMATION SERVICE

N. 147/2016/I

Spravodaj *Information servis*, ktorý dvakrát ročne vydáva Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov prináša prehľad príhovorov a posolstiev pápeža Františka týkajúcich sa ekumenizmu od januára do júna 2016. Uvádzajú sa tu príhovory, ktoré predniesol Svätý Otec v rámci slávenia *Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov* (18. - 25. januára 2016). V rámci tohto týždňa pápež prijal na audiencii ekumenickú delegáciu Luteránskej cirkvi z Fínska, ktorú viedol evanjelický luteránsky biskup Irja Askola z Helsínk a ktorá sa konala v rámci tradičnej púte pri príležitosti sviatku sv. Henricha z Uppsaly, patróna Fínska. V súvislosti so spomenutým *Týždňom modlitieb Information service* publikuje aj článok kardinála Kurta Kocha, predsedu pápežskej rady, v ktorom poukazuje na to, že pápež František počas svojho pontifikátu kladie veľký dôraz na ekumenizmus. Svedčí o tom – ako ďalej uvádza *Information service* aj historické stretnutie pápeža Františka s moskovským patriarchom Kirillom v priestoroch medzinárodného letiska Josého Martího v Havane na Kube (12. februára 2016), ktoré sa začalo súkromným dvojhodinovým rozhovorom obidvoch cirkevných predstaviteľov (prítomní boli aj kardinál Kurch Koch, metropolita Hilarion a dvaja tlmočníci) a vyvrcholilo podpísaním spoločného 30-bodového vyhlásenia (v ruštine a v taliančine). Ako na tlačovej besede uviedol vtedajší vatikánsky hovorca, páter Federico Lombardi, stretnutie bolo výsledkom niekoľkoročného úsilia a prejavom dôvery a vzájomnej spolupráce, napriek ťažkostiam, ktoré stále existujú medzi Katolíckou a Pravoslávnu cirkvou. Hoci Katolícka cirkev vedie dlhé roky dialóg s Pravoslávnu cirkvou, doteraz sa ešte nekonalo oficiálne stretnutie pápeža s hlavou najväčšej pravoslávnej cirkvi t.j. ruskej. Stretnutie sa konalo na Kube, kde bol patriarcha Kirill od 11. februára na oficiálnej návšteve a kde sa pápež František zastavil počas svojej apoštolskej cesty do Mexika. *Information service* prináša aj výňatok z tlačovej konferencie, ktorá sa konala na spiatočnej ceste z Mexika do Ríma, počas ktorej pápež František odpovedal na otázky novinárov, pričom mnohé z ich sa týkali práve spomínaného historického stretnutia na Kube.

Viacere príhovory na tému ekumenizmu predniesol Svätý Otec počas svojich apoštolských ciest na ostrov Lesbos v Grécku (16. apríla 2016) a do Arménska (24. - 26. júna 2016).

V sekcii *Ekumenické správy* sa čitateľ dozvie o 13. zasadaní Spoločnej medzinárodnej komisie pre teologický dialóg medzi Katolíckou cirkvou a pravoslávnymi cirkvami Východu, ktoré sa konalo v Centre sv. Marka v egyptskej Káhire (31. januára – 6. februára 2016). Členmi komisie sú predstavitelia týchto cirkví: Antiochijskej sýrskej pravoslávnej cirkvi, Arménskej apoštolskej cirkvi

(Katolikosát všetkých Arménov), Arménskej apoštolskej cirkvi (so sídlom v Cilícii), Koptskej pravoslávnej cirkvi, Eritrejskej pravoslávnej cirkvi, Etiópskej pravoslávnej cirkvi, Sýrsko-malankarskej pravoslávnej cirkvi. Okrem plenárneho zasadnutia Komisie sa účastníci zaoberali témou iniciačných sviatostí: predovšetkým sviatosťou krstu; ďalej diskutovali o tom, ako má krst svoj základ vo Svätom písme a v patristickej tradícii. Všimli si aj vývoj iniciačných sviatostí v latinskej tradícii a vzájomnú súvislosť medzi Cirkvou a sviatosťami. Účastníci spoločne konštatovali, že krst je základnou cestou a kľúčom ku všetkým sviatosťam, sa zhodli sa na tom, že by bolo v budúcnosti užitočné hlbšie sa zaoberať témou sviatostí vo vzťahu k Cirkvi. Nasledujúce stretnutie komisie sa bude konať v Ríme, od 23. do 27. januára 2017.

Spravodaj *Information Service* ďalej informuje o zasadaniach viacerých komisií pre dialóg medzi cirkvami: Medzinárodnej trilaterálnej (katolícko-luteránsko-mennonitskej) komisie pre dialóg, ktoré sa konalo v Bogote v Kolumbii, (29. februára – 4. marca 2016) na tému: „Krst a včlenenie do Cirkvi – Kristovho tela“; Anglikánsko-rímskokatolíckej medzinárodnej komisie (ARCIC III) v Toronte v Kanade (11. - 19. mája 2016), ktorá redigovala záverečnú verziu spoločného dokumentu: „Cirkev ako miestne a všeobecné komúnio (spoločenstvo), a ako miestna a všeobecná Cirkev v komúnii dospejú k rozlišovaniu správneho etického učenia“; a tiež Medzinárodnej komisie pre dialóg medzi Katolíckou cirkvou a Učeníkmi Krista v kanadskom Calgary (17. - 22. júna 2016) na tému: „Kresťania formovaní a premieňaní Eucharistiou“.

V sekcii venovanej vzťahom so židovskou komunitou je publikovaný pápežov príhovor počas jeho návštevy vo Veľkej synogóge v Ríme (17. januára 2016), ako aj spoločné komuniké zo zasadania Komisie pre náboženské vzťahy so Židmi (*International Catholic-Jewish Liaison Committee*, skr. *ILC*), ktoré sa konalo vo Varšave (4. - 7. apríla 2016). Táto komisia bola zriadená v roku 1971 ako platforma pre oficiálne vzťahy medzi Svätou stolicou a celosvetovou židovskou komunitou. *ILC* je oficiálnym fórom pre prebiehajúci dialóg medzi Komisiou Svätej stolice pre náboženské vzťahy so Židmi a Medzinárodným židovským výborom pre medzináboženské rozhovory (*The International Jewish Committee for Interreligious Consultations*, skr. *IJCIC*). Témami stretnutia boli: 50. výročie koncilovej deklarácie *Nostra aetate* a „Iní“ v židovskej a katolíckej tradícii: utečenci v súčasnom svete.

Aktuálne vydanie *International service* obsahuje aj prílohu, v ktorej je publikovaný dokument: „Ducha neuhášajte“: Charizmy v živote a poslaní Cirkvi – Správa o šiestej fáze Medzinárodného katolícko-pentekostálneho dialógu (2011 - 2015) ako aj *Nóta* pátra Raniera Cantalamessu OFM Cap. k tomuto dokumentu. -sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 199/2016, Brusel, Belgicko

Úvodník decembrového vydania, ktorého autorom je Martin Maier z Jezuitského európskeho sociálneho centra (*Jesuit European Social Centre*) zameriava pozornosť čitateľov na zvolenie Donalda Trampa za 45. prezidenta USA. Autor uvádza, že zvolenie Trampa znamenalo pre mnohých Európanov „tvrdé prebudenie“. Ako ďalej píše, k jeho víťazstvu podstatne prispeli svojimi hlasmi americkí katolíci: volilo ho 52% katolíkov, zatiaľ čo 45% volilo Hillary Clintonovú. Kľúčovým faktorom pre ich rozhodnutie bola pravdepodobne otázka potratov. Podľa Maiera, práve Katolícka cirkev v USA, ktorá tvorí asi štvrtinu obyvateľstva, môže zohrať dôležitú úlohu „poľnej nemocnice“ po volebnom boji a prispieť k uzdraveniu rán a zmierneniu napätia v americkej spoločnosti.

Ďalší článok informuje o 19. výročnom stretnutí Skupiny EPP (Európskej ľudovej strany) pre medzikultúrny dialóg s cirkvami a náboženskými inštitúciami, ktoré sa

konalo 20. - 21. októbra 2016 a na ktorom sa zúčastnili aj predstavitelia COMECE. Hlavný príhovor predniesol iracký arcibiskup z Kirkuku, Mons. Yousif Thomas Mirkis OP a zaoberal sa v ňom tým, aké sú očakávania irackých kresťanov ohľadom budúcnosti Iraku.

Z najnovších správ z COMECE treba spomenúť, že Talian Antonio Tajani sa v decembri stal kandidátom Európskej ľudovej strany na predsedu Európskeho parlamentu; voľby sa konajú 17. januára 2017. Na to, aby bol kandidát zvolený, musí dosiahnuť absolútnu väčšinu hlasov, t.j. 50% + 1 hlas; potrebuje teda získať 376 hlasov.

Z avizovaných udalostí uvádzame, že v dňoch 9. - 13. januára 2017 navštívi COMECE a inštitúcie Európskej únie kardinál Angelo Bagnasco spolu s kňazmi svojej diecézy z Janova. Kardinál Bagnasco je predsedom Talianskej biskupskej konferencie (CEI) a predsedom Rady európskych biskupských konferencií (CCEE). -sg-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Ost-West Europäische Perspektiven

Migrácia - dobrovoľná či nútená

Nemecko, N. 4/2016

Nemecké periodikum nadácie *Renovabis* sa vo svojom aktuálnom vydaní zaoberá témou migrácie. Ako sa uvádza v editoriáli, žijeme v spoločnosti poznačenej migráciou. Opakom migrácie je však stagnácia (kultúrna, priemyselná či politická). Migrácia vždy patrila a patrí k podmienkam prežitia ľudstva. Ako napísal nemecký profesor Jochen Oltmer vo svojej knihe *Globálna migrácia – dejiny a budúcnosť*, dejiny migrácie sú akoby dejiny ľudstva. Aktuálne vydanie prináša svedectvá a skúsenosti rôznych ľudí, ktorí sa stali dobrovoľne alebo nútené migrantami.

Svoje životné osudy predstavujú piati aktéri: Marcin Wiatr (Poliak žijúci v Nemecku); Irena Wiśniowska (Ukrajinka žijúca v Poľsku); Anna Wishiwanjuk (Ukrajinka žijúca v Moskve); Inga Gevorkyan (Arménka žijúca v Rusku) a Nikola Erceg (Srb z Bosny a Hercegoviny žijúci v Srbsku). Maria Christina Färber a Monika Kleck vo svojom článku opisujú situáciu mnohých Albáncov, ktorí po odmietnutí žiadosti o azyl v Nemecku sa vracajú do Albánska. V roku 2015 požiadalo o azyl v Nemecku 476 649 žiadateľov, z toho 53 805 (12,2%) bolo z Albánska. -sg-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Mgr. Ing. Mária Spišiaková, PhD., Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová